

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
КАФЕДРА ЕПІЗООТОЛОГІЇ ТА ПАРАЗИТОЛОГІЇ**

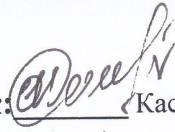
**Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Забезпечення громадського здоров'я
вибірковий**

(обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах усіх освітніх програми **окрім**
211 «Ветеринарна медицина»,
212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
(шифр, назва)

на другому (освітньому) рівні вищої освіти

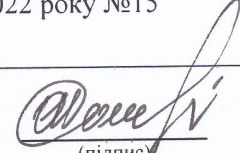
Суми – 2022

Розробник: Касяненко О.І., д.в.н., професор

завідувач кафедри епізоотології та паразитології

(підпис)

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри епізоотології та паразитології (назва кафедри)	протокол від «15» червня 2022 року №15	
	Завідувач кафедри	 Касяненко О.І. (прізвище, ініціали)

Погоджено:

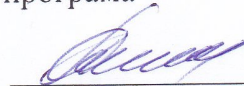
Гарант освітньої програми

(підпис)

(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

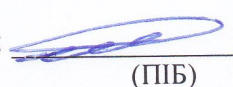

(підпис)

Нечипоренко О.Л.

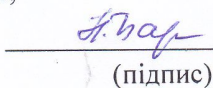
(ПІБ)

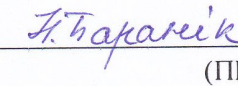
Рецензія на робочу програму(додається) надана:

 Мейров Р.В.
(ПІБ)

 Глазаренко С.М.

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

( )
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 05.08. 2022 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Ветеринарне громадське здоров'я			
2.	Факультет/кафедра	Факультет ветеринарної медицини / кафедра епізоотології та паразитології			
3.	Статус ОК	Вибірковий компонент ОП			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	усіх освітніх програми окрім 211 «Ветеринарна медицина», 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	211 «Ветеринарна медицина»			
6.	Рівень НРК	6 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	5 семестр, 15 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	2,0			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні/семінарські	Лабораторні	
		30	30	–	
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	д.в.н., професор Касяненко О.І.			
11.1	Контактна інформація	Корп. 3, каб. 81, Тел.: +8(096) 069 09 02; viber +8(095) 615 39 02 oksana_kasjanenko@ukr.net			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент пов'язаний із загальним цілями ОП та охоплює аспекти на яких ґрунтуються забезпечення основ громадського здоров'я. Вивчення дисципліни надає ґрунтовні і поглиблені знання щодообґрунтованого планування, організації і проведення заходів попередження негативного впливу різних чинників на здоров'я людей.			
13.	Мета освітнього компонента	Метою освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти здатності динамічно поєднувати знання, уміння, комунікативні навички,розв'язувати комплексні проблеми для попередження негативного впливу чинників на здоров'я людей під час професійної або дослідницько-інноваційної діяльності.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на основі вивчення ОК:			
15.	Політика академічної доброчесності	Під час вивчення ОК не допускаються будь-які прояви академічної недоброчесності. При виявленні порушення академічної доброчесності (списування, академічний плагіат) виконане завдання не зараховується і направляється на повторне виконання. Інструментами протидії порушенням академічної доброчесності є системи Plagiarism check algorithm . У випадку виникнення порушень реагування відбувається			

		відповідно до нормативної документації щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу в Сумському НАУ (https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).
16.	Посилання на курс у системіMoodl	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5109

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється ДНД
ДРН 1. Розробляти заходи, спрямовані на попередження негативного впливу чинників на здоров'я людей	Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти:опитування теоретичних питань,оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору;самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або метеріалів конференцій.
ДРН 2. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і заходи вирішення проблемних ситуацій щодо охорони громадського здоров'я.	Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти:опитування теоретичних питань,оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору;самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять

	до фахових видань та/або матеріалів конференцій.
ДРНЗ. Здійснювати просвітницьку діяльність серед населення з питань забезпечення громадського здоров'я.	Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів вищої освіти: опитування теоретичних питань, оцінка рівня знань, продемонстрованих на лабораторно-практичних заняттях; тест множинного вибору; самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи здобувачів вищої освіти (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу). Враховується активність під час обговорення питань, що винесені на заняття; експрес-контроль під час аудиторних занять. Під час поточного і підсумкового контролю у процесі оцінювання ДРН враховуються підготовлені здобувачем та опубліковані наукові публікації у збірниках, які входять до фахових видань та/або матеріалів конференцій.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Основиздорового харчування	4	6			[1, 3, 4, 10, 17, 23]
Тема 2. Хвороби небезпечні для людини, що передаються через продукти тваринництва	10	6			[1, 2, 4, 5, 8, 25]
Тема 3 Характеристика показників якості та безпеки риби, морепродуктів, ікри	6	6			[1, 3, 4, 10, 17, 23]
Тема 4. Характеристика якостірослинних продуктів (вино, мед, овочі, фрукти та горіхи)	6	6			[1, 2, 5–12, 15, 17-26]
Тема 5. Харчові отруєння та основи їх профілактики	4	6			[1, 4, 7, 19, 11, 15]
Всього	30	30			

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ПРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількіс ть годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)	Кількіс ть годин
ДРН 1. Розробляти заходи, спрямовані на попередження негативного впливу чиннків на здоров'я людей	Розповідьтеоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в (навчально- науковій лабораторіїПЛР- діагностики, міжфакультетській навчально-науковій лабораторії електронної мікроскопії). Демонстрація методик проведення та результатів діагностичних досліджень, ілюстрація, спостереження. Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові	10	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально- методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод,	10

¹Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

	дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).		традуктивний метод). На основі вивченого і опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень, бінарних занять, ділових та рольових ігор, групових досліджень). Використовувати мультимедійні технології, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	
ДРН 2. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і заходи вирішення проблемних ситуацій щодо охорони громадського здоров'я.	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в (навчально-науковій лабораторії ПЛР-діагностики, міжфакультетській навчально-науковій лабораторії електронної мікроскопії). Демонстрація методик проведення та результатів діагностичних досліджень, ілюстрація, спостереження. Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).	10	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традуктивний метод). На основі вивченого і опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень, бінарних занять, ділових та рольових ігор, групових досліджень). Використовувати мультимедійні технології, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	10
ДРН3. Здійснювати просвітницьку діяльність серед населення з питань	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція,	10	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ,	10

забезпечення громадського здоров'я.	інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в (навчально-науковій лабораторії ПЛР-діагностики, міжфакультетській навчально-науковій лабораторії електронної мікроскопії). Демонстрація методик проведення та результатів діагностичних досліджень, ілюстрація, спостереження. Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, півробітництво студентів (кооперація).		виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод, традуктивний метод). На основі вивченого і опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень, бінарних занять, ділових та рольових ігор, групових досліджень). Використовувати мультимедійні технології, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	
-------------------------------------	--	--	--	--

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
	Тематичне опитування	20 балів / 20 %	Щотижня
	Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях	20 балів / 20%	Згідно з розкладу
	Тест множинного вибору	15 балів / 15 %	Впродовж 7-8 тижнів
	Доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	45 балів / 45%	Згідно з розкладу

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно³
Тематичне опитування	<i><12 балів</i>	<i>12-15 балів</i>	<i>15-18 балів</i>	<i>20 балів</i>
	здобувач може відтворити тільки окремі фрагменти з курсу.	здобувач може пригадати та відтворити знання на основі безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК	здобувач може пригадати та відтворити знання, безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК із деякими доказами більш широкого дослідження	здобувач може відтворити знання, отримані поза межами безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК
Виконання завдань на - практичних заняттях	<i><12 балів</i>	<i>12-15 балів</i>	<i>15-18 балів</i>	<i>20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Здобувач може планувати, проводити та представляти незалежне дослідження зі значним рівнем підтримки	Здобувач може планувати, проводити та представляти незалежне дослідження з незначним рівнем підтримки	Здобувач реалізує теоретичний матеріал дисципліни при виконанні практичних робіт, Планувати, проводити та представляти незалежне дослідження з обмеженою підтримкою
Тест множинного вибору	<i>≤ 5 балів</i>	<i>6–9 балів</i>	<i>10–13 балів</i>	<i>14–15 балів</i>
	Здобувач дає правильну відповідь на декілька питань (≤ 33% правильних відповідей).	Здобувач має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються і дає правильну відповідь на декілька питань (34–59% правильних відповідей).	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, і дає правильну відповідь на декілька питань (60–89 % правильних відповідей).	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно дає відповідь на питання тесту (90–100 % правильних відповідей).
Оформлення та	<i><9 балів</i>	<i>10-19 балів</i>	<i>20-39 балів</i>	<i>40–45 балів</i>

²Зазначити компонент сумативного оцінювання

³Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

презентаційна доповідь самостійноопрацьованого матеріалу	Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувачів. Здобувач не виконав самостійне опрацювання матеріалу.	Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, але окремі складові відсутні або недостатньо опрацьовані, студент працював пасивно.	Знає основні положення, що мають визначальне значення при виконанні самостійної роботи / індивідуальних завдань. Помилки у відповідях є не суттєвими.	Виконано усі вимоги, завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
--	---	---	---	---

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотній зв'язок після вивчення тем 1–3, 6–7	3 тиждень
2	Письмовий зворотній зв'язок після вивчення тем 4–5	8 тиждень
3	Письмовий зворотній зв'язок від викладача під час роботи над лабораторно-практичними завданнями	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотній зв'язок від викладача після доповіді з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Протягом занять

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

1. Закон України «Про ветеринарну медицину» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 14, ст. 116).
2. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
3. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Закон введено в дію з 1 липня 1991 року, крім статті 45, яку введено в дію з 1 січня 1995 року (згідно з Постановою Верховної Ради Української РСР від 26 червня 1991 року № 1268-ХІІ, враховуючи зміни, внесені Постановою Верховної Ради України від 25 лютого 1994 року
5. Яценко І.В., Бусол Л., Богатко Н.М., Бібен І.А., Бінкевич В.Я., Касяненко О.І., Гачак Ю.Р. Гігієна молока і молочних продуктів: Електронний посібник / http://192.162.132.48:5000/MyWeb/manual/vetmed/gigiena_moloka_i_molognux_prodyktiv/ycladachi/Ukladathi.htm.
6. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П., та ін. Загальна епізоотологія. Біла Церква, 2002 - 656 с.
7. В.П.Литвин, А.Ф. Євтушенко та ін. Практикум із загальної епізоотології. К.: ВЦ НАУ, 2003 – 175 с.
8. Гігієна молока і молочних продуктів: Підручник / Яценко І.В., Богатко Н.М., Букалова Н.В., Фотіна Т.І., Бібен І.А., Бергілевич О.М., Бінкевич В.Я., Гачак Ю.Р., Ткачук С.А., Кам'янський В.В., Бондаревський М.М., Зажарська Н.М., Цивірко І.Л., Касяненко О.І. – Харків: РВВ ХДЗВА, 2016. – 427 с.

9. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва / [Якубчак О.М., Хоменко В.І., Мельничук С.Д. та ін.]. — К. : ТОВ «Біопром», 2005. — 800 с.

10. Хоменко В.І. Практикум з ветеринарно-санітарної експертизи з основами технології та стандартизації продуктів тваринництва і рослинництва. – Київ: “Ветінформ”, 1998. – 240 с.

11. Ветеринарно-санитарнаяэкспертиза, стандартизация и сертификацияпродуктов. В 2 томах. Том I. Общаяэкспертиза, стандартизация и сертификацияпродуктов с основами технологии и гигиеныпроизводства, консервирования и хранения / [А. В. Аганин, И. Г. Береза, Ю. И. Бойков и др.]. – С-П. : ООО КомСнаб, 2005. – 440 с.

12. Ветеринарно-санитарнаяэкспертиза, стандартизация и сертификацияпродуктов. В 2 томах. Том II. Частнаяветеринарно-санитарнаяэкспертизапродуктовживотноводства / [П. В. Житенко, Б. К. Ильясов, В. И. Бурков и др.]. – С-П. : ООО КомСнаб, 2005. – 520 с.

Допоміжна

13. Обов'язковий мінімальний перелік досліджень сировини, продукції тваринного та рослинного походження, комбікормової сировини, комбікормів, вітамінних препаратів та ін., які слід проводити в державних лабораторіях ветеринарної медицини і за результатами яких видається ветеринарне свідоцтво (ф-2). Затверджений наказом Державного департаменту ветеринарної медицини України від 03.11.98 № 16 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.11.98 за № 761/3201.

14. Правила передзабійного ветеринарного огляду тварин і ветеринарно-санітарної експертизи м'яса та м'ясних продуктів.

15. Правила ветеринарно-санітарної експертизи молока і молочних продуктів та вимоги щодо їх реалізації.

16. Правила ветеринарного огляду та ветеринарно-санітарної експертизи прісноводної і морської риби, інших гідробіонтів та продуктів їх переробки.

17. Правила ветеринарно-санітарної експертизи яєць свійської птиці.

18. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. К.: "Вища освіта", 2002. - 701с.

19. В.П. Литвин, Л.В. Олійник, Л.Є Корнієнко, Б.М.Ярчук. Факторні хвороби с/г тварин. Біла Церква. 2002.- 368 с.

20. Божко Г.К. Організація протиепізоотичних заходів. - Київ."Урожай" 1974.-229 с.

21. Р.Кравців, Я.Злонкевич, Б.Корж, І.Олексюк Інфекційні хвороби великої рогатої худоби. Львів, - 2001. - 394с.

22. Конопаткин А.А., Бакулов И.А., Нуйкин Я.В. Эпизоотология и инфекционные болезни с/х животных. М., "Колос", 1984.-543 с.

23. Куриленко А.Л. Крупальник В.Л. Лечение сельскохозяйственных животных при инфекционных болезнях. М. "Агропромиздат", 1986.-191с.

24. Зон Г. А. Патологоанатомічний розтин тварин / Г. А. Зон, М. В. Скрипка, Л. Б. Івановська. ; під ред. Г.А. Зона. – Донецьк : ПП Глазунов Р.О., 2009. – 189 с.

Методичне забезпечення

25. Касяненко О.І. Державний контроль харчових продуктів. Методичні вказівки для проведення лабораторно-практичних та самостійних занять «Система державного контролю харчових продуктів», Суми, 2021 рік, 24 с.

26. Касяненко О.І. Методичні вказівки для проведення лабораторно-практичних та самостійних занять «Державний контроль харчових продуктів тваринного походження» Суми, 2021 рік, 24 с.

Інші джерела

Сайт державної ветеринарної та фітосанітарної служби: <http://www.vet.gov.ua/>

Сайт МЕБ : <http://www.oie.int/>

Сайт Держпродспоживслужби <http://www.consumer.gov.ua>